

**Dicționar
explicativ
școlar**

Libris

Abrevieri

Respect pentru oameni și cărți

adj. = adjectiv

adv. = adverb

anat. = anatomie, anatomic

ant. = antic, antichitate

ar. = limba arabă

arit. = aritmetică

art. = articulat

astr. = astronomie

biol. = biologie

bot. = botanică

chim. = chimic

dial. = dialect, dialectal

econ. = economie

electr. = electricitate

ec. pol. = economia politică

engl. = limba engleză

ex. = exemplu

expr. = expresie, expresii

f. = feminin

fam. = familiar

fig. = sens figurat

fil. = filosofie

filol. = filologie

fiz. = fizică

fr. = limba franceză

geom. = geometrie

ger. = gerunziu

germ. = limba germană

gr. = limba greacă veche

gram. = gramatică

ind. = indicativ

interj. = interjecție

iron. = ironic

ist. = istorie

it. = limba italiană

invar. = invariabil

jur. = științe juridice

lat. = latina literară

lit. = literatură

loc. adj. = locuțiune adjectivală

loc. adv. = locuțiune adverbială

m. = masculin

magh. = limba maghiară

mat. = matematică

mec. = mecanică

med. = medicină

mit. = mitologie

muz. = muzică

n. = neutru

ngr. = limba neogreacă (greca modernă)

nr. = număr

ort. = ortografie

peior. = peiorativ

pers. = persoană

- p. ext.** = prin extensiune
- pl.** = plural
- pol.** = limba polonă
- pop.** = popular, populară
- pron.** = pronume
- psih.** = psihologie
- reg.** = regional
- rus.** = limba rusă
- s.** = substantiv
- sil.** = silabă
- sg.** = singular
- sp.** = limba spaniolă
- suf.** = sufix
- tc.** = limba turcă
- ucr.** = limba ucraineană
- v.** = vezi
- var.** = variantă, variante
- vb.** = verb
- v. slav.** = limba veche slavă

abandoná (-ez) vb. - a părăsi; a renunța /fr. *abandonner*/

abanós s. n. - lemn de culoare neagră, dur și greu, al unor arbori exotici; eben /*fr. abanoz*/

abáte, (abát) vb. - 1. a se îndepărta (de la ceva). 2. a încălca o regulă, o normă etc. 3. a (se năpusti) /fr. *abattre*/

abces, -e, s. n. - acumulare de puroi sub piele sau într-un organ intern /fr. *abces*/

abdicá (abdíc) vb. - 1. a renunța (la tron). 2. (fig.) a renunța la ceva /lat. *abdicare*/

abdomén, -e, s. n. - pânțece, burtă /fr., *it. abdomen*/

aberație, -ii, s. f. - 1. abatere de la normal. 2. absurditate /fr. *aberation*/

abil, -ă, adj. -1. priceput, îndemânatic, dibaci. 2. șmecher /fr. *habile*/

abiótíc, -ă, adj. - fără viață, neprielnic vieții /fr. *abiotique*/

abis, -uri, s. n. - adâncime (marină) foarte mare; prăpastie /fr. *abysse*/

abjéct, -ă, adj. - josnic, respingător /fr. *abject*/

ablatív, -e, s. n. - caz al declinării, la unele limbi, care exprimă despărțirea de

un loc, punctul de plecare, instrumentul, cauza sau alt complement circumstanțial /fr. *aclatif*, lat. *ablativus*/

abolí, (-esc) vb. - a anula o lege, o hotărâre etc., printr-un act al puterii de stat /fr. *abolir*/

abominábil, -ă, adj. - înfiorător, înspăimântător /fr. *abominable*/

abonamént, -e, s. n. - contract cu plata anticipată, prin care se obțin în mod regulat anumite servicii, publicații etc. /fr. *abonnement*/

abordá (-ez) vb. - 1. a începe studiul sau tratarea unei probleme, a începe o discuție etc. 2. (despre nave) a acostă la țarm /fr. *aborder*/

abordábil, -ă, adj. - posibil de abordat, realizat; accesibil /fr. *abordable*/

abraziúne, -i, s. f. - tocire a unui corp prin frecare cu un corp mai dur /fr. *abrasion*/

abreviá, (-iéz) vb. - a prescurta (un cuvânt, titlu) /lat. *abbreviare*/

abrogá, (abróg) vb. - a suprima o lege sau un decret printr-o hotărâre a puterii de stat /lat. *abrogare*/

abrupt, -ă, adj. - 1. cu panta foarte accentuată, prăpăstios. 2. (despre stil) cu o exprimare fără legătură /fr. *abrupt*/

abrutizá (-ez) vb. - a face să dispară sau a-și pierde însușiri specific umane; a deveni sau a face să devină

accesóriu, -ie, adj., s. n. - (obiect) secundar, anexă /lat. *accessorius*/

accident; -e, s. n. - eveniment neprevăzut soldat cu pagube /fr. *accident*/

accidentá (-ez) vb. - a suferi un accident /din *accident*/

achitá (achit) vb. - 1. a declara juridic nevinovăția cuiva. 2. a plăti o datorie 3. a omorî, a ucide /fr. *acquitter*/

achiziție, -ii, s. f. - procurarea unui bun /fr. *acquisition*/

acid, acizi, s. m. - substanță chimică cu gust acru, care înroșește hârtia albastră de turnesol /lat. *acidus* = acru/

acclimatizá (-ez) vb. - a (se) adapta, a (se) acomoda, a (se) obișnui cu noi condiții de viață /după germ. *akklimatisieren*/

acné s. f. - boală de piele care constă în apariția de coșuri pe piele /fr. *acné*/

acomodá (-ez) vb. - a se obișnui într-o situație nouă /fr. *acomoder*/

acompaniá (-iez) vb. - 1. a susține o melodie vocal sau instrumental 2. a însoți pe cineva /fr. *accompagner*/

acórd, -uri, s. n. - 1. înțelegere, învoială. 2. convenție, pact. 3. concordantă; armonie /fr. *accord*/

acordá (1) acord, (3) -ez, vb. - 1. a atribui, a înmâna 2. a regla un aparat, un sistem, un instrument muzical /fr. *accorder*/

acostá, (-ez) vb. - 1. (despre nave) a se opri în port, a se apropia și a se lipi de altă navă, de țarm, de chei. 2. a

aborda o persoană necunoscută /fr. *accoster*/

acreditá, (-ez) vb. - 1. a împuternici 2. a susține (o idee, o știre) /fr. *accréditer*/

acrobație, -ii, s. f. - 1. exercițiu dificil 2. (fig.) încercare riscantă de ieșire dintr-o situație dificilă /fr. *acrobatie*/

acrostih, -uri, s. n. - poezie în care literele de la începuturile versurilor, citite vertical, alcătuiesc un cuvânt sau o propoziție /cf. fr. *acrostiche*/

act, -e, s. n. - 1. document oficial, legal 2. acțiune, faptă. 3. subdiviziune a piesei de teatru /fr. *acte*/

actív, á, adj. - care ia parte, participă dovedind interes /fr. *actif*/ 2. s. n. - totalitatea bunurilor materiale aflate la dispoziția unei întreprinderi, asociații etc /fr. *actif*/

actuál, -ă, adj. - care există (se petrece) în prezent, de acum, la ordinea zilei (pr. -tu-al) /fr. *actuel*/

acționá (-ez) vb. - 1. a îndeplini o acțiune 2. (mec.) a pune în mișcare, în funcțiune /fr. *actionner*/

acțiúne, -i, s. f. - 1. desfășurarea unei activități 2. desfășurarea întâmplărilor 3. (jur.) proces. 4. hârtie de valoare care atestă posesia unei anumite părți din valoarea unei activități /fr. *action*/

acuitáte, s. f. - capacitatea de a face distincție între excitații foarte asemănătoare /dupa fr. *acuité*/

aer s. n. - 1. amestec de gaze care alcătuiesc partea inferioară a atmosferei 2. (fig.) înfățișare, aspect /lat. *aēr*/

aerāj s. n. - aerisire, introducerea aerului curat într-un spațiu izolat, închis /fr. *aérage*/

aero- - prefix folosit ca element de compunere a cuvintelor cu înțelesul „aer” /fr. *aéro-*/

aerób, -ă, adj. - care nu poate trăi fără oxigenul din aer /fr. *aérobe*/

aerodinámic, -ă, adj. - conceputul astfel încât să întâmpine o rezistență cât mai mică din partea aerului /fr. *aérodynamique*/

aerodinámică s. f. - studiul care se ocupă cu mișcarea aerului, a gazelor și a corpurilor într-un mediu gazos /fr. *aérodynamique*/

aerolít, -ți, s. m. - corp de origine cosmică care cade pe pământ /fr. *aérolithe*; gr. *aer=aer, lithos=piatră*/

aeronaútică s.f. - tehnică a construirii și pilotării aeronavelor; știința care se ocupă cu navigația aeriană /fr. *aéronaurique*/

aerosól, -i, s. m. - suspensie în aer sau într-un gaz a unor particule foarte mici dintr-un corp solid sau lichid /fr. *aérosol*/

afectá (-ez) vb. - I.1. a îndurera, a întrista, a mâhni 2. a destina ceva unui scop precis. II.1. a se comporta altfel decât firesc, a se preface /fr. *affecter*; lat. *affectare*/

afectát, -ă, adj. - 1. mâhnit, îndurerat 2. care se arată altfel decât este, prefăcut

afectiv, -ă, adj. - 1. privitor la sentimente 2. care denotă afecțiune pentru cineva /fr. *affectif*/

afecțiúne, -i, s. f. - 1. simpatie, dragoste pentru cineva. 2. boală a unui organ /fr. *affection*/

aferént, -ă, adj. - 1. care depinde sau decurge din ceva. 2. care se cuvine sau revine cuiva. /fr. *afférent*/

afiá (-ez) vb. - a se alătura, înscrie /fr. *affilier*/

afinitáte, -tăți, s. f. - 1. potrivire, asemănare, apropiere. 2. proprietate a unor substanțe de a intra ușor în combinații chimice cu altele /fr. *affinité*/

afirmá (afirm) vb. - 1. a declara cu tărie 2. a se face cunoscut prin ceva /fr. *affirmer, lat. affirmare*/

afix, -e, s. n. - nume generic pentru sufixe, prefixe și infixi /fr. *affixe*/

aforísm, -e, s. n. - cugetare concisă, maximă /fr. *aphorisme*/

agásá (-ez) vb. - a enerva, a irita; a plictisi cu insistențele /fr. *agacer*/

agitá (agit) vb. - 1. a (se) mișca repede, a se frământa. 2. a (se) răzvrăti; a (se) revolta /fr. *agiter*/

agitátór, -oáre, -i, -oare, s. m. și f. - dispozitiv de amestec a soluțiilor chimice

aglomerá (-ez) vb. - a se aduna în număr mare; a se îngrămădi /fr. *agglomérer*/

albumină, -e, s. f. - proteină macromoleculară termolabilă, solubilă în apă, în acizi, care, prin hidroliză, se descompune în aminoacizi, iar prin încălzire se coagulează /fr. *albumine*/

alcalin, -ă, adj. - care are o reacție bazică, albăstrind hârtia de turnesol și neutralizând acizii /fr. *alcalin*/

alcoól, (1) -i, s. m. (2) -uri, s. n. - 1. produs obținut prin înlocuirea unui atom de hidrogen din molecula unei hidrocarburi cu o grupare hidroxil; lichid incolor, cu miros și gust specific, obținut prin distilarea zahărului fermentat (pr. -col) /fr. *alcool*/

aldehidă, -e, s. f. (chim.) - compus organic obținut prin combinarea alcoolilor cu acizi /fr. *aldéhyde*/

aldin, -ă (pl. -e) adj. și s. f. - caracter tipografic cu conturul mai gros decât cel obișnuit /it. *aldino*/

alegorie, -ii, s. f. - 1. exprimare a unei idei printr-o imagine, printr-un tablou etc. 2. (lit.) figură de stil alcătuită dintr-un șir de metafore, comparații și personificări, care sugerează noțiuni abstracte prin mijloace concrete /gr. *allegoria*=a vorbi altfel/

alelúia - cântec de bucurie folosit la serviciile religioase din Vechiul Testament, expresie care s-a transmis și în cultul bisericii creștine cântându-se la liturghie înaintea de citirea

Evangheliei și la sfârșitul imnului „Heruvimilor” /din cuvântul ebraic *aleluia*=laudaș pe Domnul/

alergie, -ii, s. f. - stare de boală provocată de creșterea sensibilității organismului la administrarea unor medicamente, alimente etc. /fr. *allergie*/

alfabetizare s. f. - acțiunea de învățare a scrisului și cititului

algébră s. f. - ramură a matematicii având ca obiect studiul operațiilor algebrice (aplicate asupra numerelor sau a simbolurilor literale ce substituie numerele), rezolvarea ecuațiilor și a sistemelor de ecuații, calculul de matrice, teoria structurilor s.a. /lat. *algebra*/

aliá (-ez) vb. - 1. a (se) uni cu un anumit scop. 2. a topi împreună diferite metale, rezultând un aliaj /fr. *allier*/

aliánță, -e, s. f. - 1. relație de asociere între state, stabilită pe baza unui tratat 2. colaborare stabilită între două grupuri sau mai multe grupuri sociale, în vederea realizării unui scop comun /fr. *alliance*/

alibí, -uri, s. n. - probă prin care se dovedește în fața justiției ca în momentul săvârșirii faptei incriminate, persoana acuzată se afla în altă parte /lat. *alibi* = în altă parte/

aliená (-ez) vb. - a înstrăina, a transmite cuiva un drept sau un lucru prin vânzare, cedare etc. /fr. *aliéner*; lat. *alienare*=a vinde/

amortizór, -oare, s. n. - dispozitiv care reduce șocurile, vibrațiile, zgomotul produs de un motor, etc. /cf. fr. *amortisseur*/

ampenáj, -e, s. n. - dispozitiv pentru schimbarea și stabilizarea direcției unui avion /fr. *empenage*/

ampér, -i, s. n. - unitate de măsură pentru intensitatea curentului electric /fr. *ampère*/

ampermétru, s. n. - aparat pentru măsurarea intensității curentului electric /fr. *ampèremètre*/

amplasá, (-ez) vb. - a așeza, a fixa ceva într-un anumit loc /fr. *emplacer*/

amplificá, vb. - a (se) mări, a (se) lărgi, a (se) dezvolta, a intensifica /lat. *amplificare*/

amplitúdine, -i, s.f. - 1. distanța dintre punctele cele mai îndepărtate atinse de un corp care oscilează. 2. (fig.) întindere, amploare /fr. *amplitude*/

amplóare, s. f. - întindere, dezvoltare, extindere /fr. *ampleur*/

âmplu, -ă, adj. - larg, întins, spațios, important /fr. *ample*/

ampréntă, -e, s. f. - 1. urmă lăsată de un obiect prin presare pe o suprafață netedă. 2. (fig.) consecință /fr. *empreinte*/

amputá, (-ez) vb. - a tăia, pe cale chirurgicală, un membru sau o parte a unui membru al corpului; (fig.) a elimina, a scurta în mod abuziv o parte dintr-un text /fr. *amputer*/

amulétă, -e, s. f. - mic obiect păstrat cu credința că aduce noroc, mascotă, talisman /fr. *amulette*/

amuzá, vb. - a (se) distra, a (se) înveseli /fr. *amuser*/

anabolísm, s. n. - totalitatea proceselor de producere, în organisme vii, a substanțelor necesare vieții; asimilație /fr. *anabolisme*/

anacónda, -e, s. f. - șarpe mare, neveninos, care trăiește în mlaștinile și fluviile din America Centrală și de Sud /fr. *anaconda*/

anacronísm, -e, s. n. - greșeală care constă în plasarea unor evenimente în altă epocă decât cea în care s-au petrecut.

anaerób, -ă, adj. - capabil să trăiască fără oxigen liber molecular /fr. *anaérobie*/

anafórá, -e, s. f. - procedeu stilistic care constă în repetarea unuia sau a mai multor cuvinte la începutul mai multor versuri sau mai multor propoziții succesive /lat. *anaphora*/

anagrámă, -e, s. f. - schimbarea ordinii literelor într-un cuvânt pentru a obține alt cuvânt (ex. car, arc, rac) /fr. *anagramme*/

anále, s. f. pi. - 1. scriere cu caracter istoric care înregistrează anual evenimentele 2. publicație științifică anuală /lat. *Annales*/

analfabét, -ă, -ți, -te, s. m. și f. - persoană care nu știe să scrie și să citească /fr. *analphabète*/